

Moni / မာသာမန် phèsa Mawn

transkriptsioon (latinisatsioon): KNAB 2003
 transliteratsioon: birma (KNAB 2003) + täiendused

Monikeelseid kohanimesid pannakse kohanimeandmebaasis kirja kahel kujul: transkriptsiooni (latinisatsiooni) ja transliteratsiooni abil. Allpool märgib transliteratsiooni püstkiri, *transkriptsiooni* (latinisatsiooni) kaldkiri.

I. Konsonandid

1 က k / ka	11 ငူ ṭ / ta	21 ဝ p / pa	31 ဟ h / ha
2 ခ kh / kha, ha	12 ဋ ṭh / tha	22 ဖ ph / pha	32 ဇ l / la
3 ဂ g / kè	13 ဍ ḍ / da	23 ဗ b / pè	33 ဇာ ḷ / ba
4 ဃ gh / khè	14 ဎ ḍh / thè	24 ဘ bh / phè	34 အ x / a
5 င ṅ / ngè ^A	15 ဏ ṇ / na	25 မ m / mè	35 ဗျ ḃ / bè
6 စ c / cha	16 တ t / ta	26 ယ y / yè	
7 ဆ ch / chha	17 ထ th / tha	27 ရ r / rè	
8 ဇ j / chè	18 ဒ d / tè	28 လ l / lè	
9 ဠ jh / chhè	19 ဓ dh / thè	29 ဝ w / wè	
10 ည ṅ / nyè	20 န n / nè	30 သ s / sa	

^A Ilma alumise osata siis, kui lisandub allmärk või kui on silbi lõpus (ငံ).

II. Erikujulised allmärgid (üldjuhul on vähendatud koopiad, • märgib põhikonsonanti)

1 ṅ -ṅ	3 ṇ -ṇ	5 ṭ -ṭ	7 ḷ -ḷ
2 ḷ -ḷ	4 ḍ -ḍ	6 ḷ -ḷ	8 ḷ -ḷ / h-

Muud erikujulised kombinatsioonid: ငူ ṭt, ငူ ḍḍ, ဖ ḍḍh, ဏ ṇth, ဏ ṇḍ.

III. Iseseisvad vokaalimärgid

1 ṅ ṅ / i	3 ဉ ṁ / u	5 ဉ ṁ / e	7 ḷ ḷ ... / ...
2 ḷ ḷ / i	4 ဉ ṁ / u	6 ဉ ṁ / au	

IV. Lühendvokaalimärgid (mõttekriipsu ees a-sari, järel è-sari)

1 ṁ ā / a-è	4 ṁ u / au, u-u	7 ṁ ai / oa	10 ṁ aṁ / awm
2 ṁ i / ei, i-i	5 ṁ ū / au, u-u	8 ṁ au / ao-ü	11 ṁ aḥ / ah-èh
3 ṁ î / ei, i-i	6 ṁ e / e	9 ṁ ao / ao-eo	12 ṁ o / (-) ^A

^A Kasutatakse koos silbilõpu konsonandiga; vt tabel V.

V. Silbilõpud (vokaalid+konsonandid; mõttekriipsu ees a-sari, järel è-sari)

Moni silbilõppudele on omased mitmed lühendvormid, mis on allpool loetelus antud vastavate pikkade vormide järel koos transliteratsiooniga.

Pikk vorm	Lühendvorm	Näited
•က်	◌်	◌် (=•က်), ◌် (=◌်•က်)
◌်	◌်	◌် (=◌်), ◌် (=◌်)
•ယ်	◌်	◌် / ◌် (•ယ်), ◌် (=•ယ်), ◌် (=◌်•ယ်)
◌်	◌်	◌် (=◌်)
•တ်	◌်	◌် (=•တ်), ◌် (=◌်•တ်)
•အ်	◌်	◌် (=•အ်), ◌် (=◌်•အ်)

1 •က်	ak" / ak-eak	= ◌်	ī / im	44 ◌် aut" / ot	
2 •င်	añ" / ang-eang	24 ◌်	uk" / auk	45 ◌် aun" / on	
3 •တ်	at" / awt	25 ◌်	uñ" / ung	46 ◌် aup" / op	
4 •န်	an" / awn	26 ◌်	ut" / ut	47 ◌် aum" / om	
5 •ပ်	ap" / awp	27 ◌်	un" / un	= ◌်	aun" / om
6 •မ်	am" / awm	28 ◌်	up" / up	48 ◌်	auy" / oa
7 •ယ်	ay" / oa	29 ◌်	um" / um	= ◌်	auai / oa
8 •ဝ်	aw" / aw	= ◌်	uñ" / um	49 ◌်	auw" / o
9 •တ်	ah" / awh	30 ◌်	uy" / ui	50 ◌်	auh" / oh
= ◌်	'h" / awh	= ◌်	uai / ui	51 ◌်	aux" / oe
10 •အ်	ax" / aw'	31 ◌်	uh" / uh	= ◌်	aun" / oe
= ◌်	añ" / aw'	32 ◌်	ek" / eak-oit	52 ◌်	añk" / awk
11 •က်	āk" / ait	33 ◌်	eñ" / eang-oin	53 ◌်	aññ" / awng
= ◌်	ā" / ait	34 ◌်	et" / et	54 ◌်	ok" / âk
12 •င်	āñ" / ain	35 ◌်	en" / en	55 ◌်	oñ" / âng
13 •တ်	āt" / at	36 ◌်	ep" / ep	56 ◌်	ot" / ât-üt
14 •န်	ān" / an	37 ◌်	em" / em	57 ◌်	on" / ân-ün
15 •ပ်	āp" / ap-èp	= ◌်	eñ" / em	58 ◌်	op" / âp-üp
16 •မ်	ām" / am-èm	38 ◌်	ey" / ei, eo	59 ◌်	om" / âm-üm
= ◌်	añ" / am-èm	= ◌်	eai / ei, eo	= ◌်	uī / âm-üm
17 •ယ်	āy" / ai	39 ◌်	ew" / e, i	60 ◌်	oy" / oe
= ◌်	āi / ai	40 ◌်	eh" / eh	= ◌်	oi / oe
18 ◌်	ik" / oit	= ◌်	'he" / eh	61 ◌်	ow" / â-ü
19 ◌်	iñ" / oin	41 ◌်	ex" / e'	= ◌်	uë / â-ü
20 ◌်	it" / it	= ◌်	eñ" / e'	62 ◌်	oh" / oeh-üh
21 ◌်	in" / in	42 ◌်	auk" / ok	63 ◌်	ox" / oe
22 ◌်	ip" / ip	= ◌်	au" / ok		
23 ◌်	im" / im	43 ◌်	aun" / ong		

VI. Muud sümbolid

◌် " (näitab kaasneva vokaali puudumist)

Märkused

1. Kirjapildis esinevate konsonantühendite häälduses on palju ebareeglipärasusi:
 - a. konsonantühend säilib (enamasti siis, kui allmärk on r, l, w): ပြဝါ *prawā prawa*, ကောင့် *klauiñ klong*, ကွန် *kwān" kwan*;
 - b. vahele tekib sidevokaal *a*: တူ *tūa tanga*, ကိုင် *koiñ" kadāng*, ကွတ် *kūat" kabawt*;
 - c. konsonantühend teiseneb: ကျော် *khyeh" chheh*, ခြုံ *jruiñ sum*;
 - d. konsonantühend lihtsustub: သိုင် *sjoñ" sāng*, ကမ္ဘာ *kamhau" kamok*;
 - e. teine komponent sulandub järgnevasse vokaali: မွဲ *mwai moa*, ဟွံ *hwañ hu'*.
2. Allmärke transliteratsioonis eraldi ei tähistata, ent vajaduse korral tehakse seda ülakomaga (eriti siis, kui tekib mitmemõtteline järjend): ဂ် *g'h" kawh*, ဇ် *c'he" cheh*. Kui allmärk esineb oma põhikujul, mitte modifikatsioonina (nt ဝ် , mitte ဝ်), siis saab seda tähistada *-ga*: ဇ္ဈိတ် *jam`mutit" Chawmmutit*.
3. Konsonantühendi puhul määrab vokaalisarja ühendi esimene täht: ကွ *kwa kwa*, ကွ *kla kla*. Pikemates sõnades võib samuti esineda juhte, kus järgsilbid järgivad esimese silbi vokaalisarja: တမ္ဗိ *tamuē tamâ*.
4. Moni kirjapilt esindab varasemat hääldust ning on mitmes suhtes ebareeglipärane, võrreldes latinisatsioonitabelis antuga. Vokaalipikkus, mida kajastab veel Halliday sõnaraamat, tänapäeva keeles ei eristu, samuti on nüüdiskeeles toimunud muid häälikumuutusi. KNABi latinisatsioon rajaneb põhilises Halliday antud hääldusel.

Latinisatsiooni hääldus

â	[ʌ]	ea	[ea]	ny	[ɲ]	ôi	[oj]
aw	[ɔ]	eo	[ew]	oa	[ɔa]	t	[t],[c]^
b	[b]	è	[e]	oe	[ɔe]	ü	[y],[w]
d	[d]	n	[n],[ɲ]^	oi	[ɔj]		

[^] Silbi lõpus *ai* või *oi* järel.

Markeeritud intonatsiooni eraldi ei märgita, seda kannavad enamasti *è*-sarja vokaalid. Tarbe korral võib seda märkida alljoonega: ပုဂ္ဂို *pūguē pauki*.

Halliday transkriptsiooni teisendus KNABi latinisatsiooni

ā > a; ä > â; ao > au; āo > au; ć > ch; čh > chh; e > è~e; ē > è~e; ēī > ei; è > e; ě > ü; ĭ > i; oi > ôi; ò > aw; òi > oi; ū > u; ü = ü.

Allikad

R. Halliday. *A Mon-English Dictionary*. Published by The Mon Cultural Section, Ministry of Union Culture, Government of the Union of Burma. Rangoon 1955. (First published by the Siam Society, Bangkok in 1922.)

www.monland.org. 2003-01.

Р. С. Гиляревский, В. С. Гривин. *Определитель языков мира по письменностям*. Изд. третье, исправленное и дополненное. Москва: "Наука" 1965.